

نوای معارک

وزیر فتح خان بعد کشته شدن عطا محمد خان بار کسری برادرش مع جمعیت فشوونات از کابل برآمده بقطع منازل داخلیشاور گردیده و سردار سمندر خان و چهاندادخان کاسابق دریشاور بودند هر چند با وزیر فتح خان مر تسلیب چنگ و فاقد شدند ایکن هزیمت راغبیت دانسته فرار آختیار نمودند وزیر فتح خان مظفر و منصور گردیده ایک بشاور در تصرف خود آورد. چند روز به تجهیز و سامان لشکر برداخته از راه . . . حدود خالصمه که عازم کشمیر گردیده و با عطا محمد خان السکو زی ناظم کشمیر مقابله نموده شهر کشمیر را فتح نمود، و نظام محمد خان در بالاحصار رفته بددست خود خود را مجبوس ساخت آخر سردار عطا محمد خان از روز یکم بنظامت کشمیر مقرر شده بود هرچه که دولت کشمیر بیند امی نمود از آن جواهرات گوناگون خرید نموده در صندوقه نگاه میداشت و بمقابل هر جواهر صادقه بواهر باطله برابر بوزن و درازی هو به هواز استادگاران درست کنایه در صندوقه دیگر نگهداشت میگرد . . و در روز مهداصره بالاحصار همان صندوقه جواهر جوهت به مرای خود برداشته واز بالاحصار فرود آمده رفته سلام وزیر فتح خان نموده وزیر مدن کور نهایت خوشوقت گردیده بعده شمع خلوت ما بین روشن کردند سردار عطا محمد خان بوزیر مخاطب شده کشمیر کشمیر بددست وزیر آمده باقی سرمن مانده اگر سربکار است ایک سر اول اگر دولت کشمیر از ایام نظامت کشمیر مطلوب دارند بس این حتم و فوجه جواهرات که از فرار قم کلام الله از دولت کشمیر همین جواهرات خریدند نموده ایم .

وزیر مددوح چون صندوقه جواهرات از سردار عطه میدخان گرفته کشاده گوناگون جواهرات بصد زرق و برق ملاحظه نموده چون گل شکنه مرتضی و مسرور گردیده و صندوقه جواهر مذکور بددست آورده سردار عطه میدخان را رخصت داد واز کشمیر بیرون کشید و سردار مجدد عظیم خان برادر خود را بنظامت کشمیر مقرر نمود و مردم کشمیر بعد مقرری محمد عظیم خان از بان خود را بنا این تراشه عظیم محمد تو برداشتی ، بلای عظیم تو بیکماشتی . (۱) مترنم و آشنای ساختن روز دوم وزیر هر صوف جواهر شناسان را طلب نموده جواهرات مذکور نشان داد مشخص و معالم گردید که جواهر جوهته و باطله میباشد برقرار بیهی سردار عطا محمد خان دست افسوس میباشد و عطا محمد خان را نمی یافت واز گوشة باهی که بزیدیم بزیدیم وزیر مددوح شاه شجاع الملک را در بالاحصار کشمیر کشیده مطابق العنان نمود کشاده روانه لاہور گردید وزیر فتح خان معا هشتم از کشمیر معاودت نموده روانه کابل گردید و بندگان محمود شاه باز دفعه نیانی ایندای سنه یکهزار و دوصد و بیست و پنج هجری اغایه سنه یکهزار و دوصد سی و شش هجری مدت یازده سال از محمودی طالع سریر آرای دولت سلطنت خراسان بوده وزیر فتح خان چون ایاز سربعلقه اطاعت و فرمان برداری شاه محمود شاه داشت .

۱ این بیت اصلاً چنین است که در فواید عوام و بعضی تواریخ نیز مستور است ، عطای محمد زما برده بلای عظیم فرستده (اداره)

(در بیان گرفتار شدن شاه شجاع الملک در لاہور بدست خالصه سنگه و گرفتن جواهر کوه نور خالصه سنگه از شاه محمد وح و فرادی شدن شاه از حبس لاہور از راه نقب و رسیدن در لودیانه)

شاه قلم چو اهر رقم از زندان چاه مداد بر آمده در عصر مدعای چنین تیز روی بیان مینمود .
که وقتیکه شاه شجاع الملک از حبس کشـمیر رهائی یافته باعید ملجای در لاہور
آمده خالصه رنجیت سنگه بطمع اخذ جواهر کوه نور چشم از حقوق و مراعات مهمان داری
یوشیده شاه محمد وح را نظر بند و مجبوس ساخت تامدنت بسیار در حبس گرفتار بو د آخر
بهزار شدت و غذاب رسانی که ملازمان خالصه سنگه شاه را در آفتاب تموز نشانده باز یافت
جواهر مذکور می نمودند و شاه از تاب آفتاب هم چیزی بروای نمکرده هر گز افرار دادن
جواهر کوه نور نمی نمکرد و آخر شاهزاده محمد تمور که خورد سال بود چو کبداران خالصه
سنگه اور ابر بام قصر کلان در آفتاب یا برهنه و سر بر هنر نشانیده از نردبان بزیر می آوردند وهم
بالا می فرستادند شاهزاده از بسکه ذات نیم اندام بود از بس سوختگی آفتاب یا بی و سرش می بند و خت
وفریاد های می نمکرد و رنگش از تاب بخایت هنر بگردید شاه محمد وح هر گاه این چنین حالت
شاهزاده فرزند دل بند خود دیده لاهار جواهر کوه که نور دیده استھناعتش بود حواله خا اصه
سنگه نمود باز هم رهائی شاه محمد وح از حبس نمکر دیده و شب و روز دست د عای بهزار
عجب و زاری بدر گاه ایزد بازی چنان آسای فراز داشت از آنجا که سائل عجز و نیاز از در گاه
حق جلو اعلی شانه محروم نمی نمکرد آخر برهنه خضرادر اک و داشت تجزیه بیکار برده
اولاً حرم مختارم خود از لاہور کشیده روانه اودیانه نمود چنانچه احدی و فردی از مستحفظین
برای نمکنی وقوف نیافریده و بی ای
گردیده در عمارتی که نظر بند بود متصل آن چنانه یکی هم سایه بود شاه با و ساز گاری
نموده و مبلغ کلی با وداده سرمه بسب از خانه او ملکیت تامه مینگه بتدربیج که کس واقف حال
نشود از اندر ون عمارت خود نقب زده از خانه هم سایه کشیده و چون نقب تبار گردید چند
روز پیش از نقب هم سایه آن خانه معمای ای
دیگر فرار گرفت و شاه محمد از لودیانه سید میرا بوالجن شاه امیر خاص خود را مقفل ساخته جای
اسیان تیز رفتار صبا کردار طلبیده بیرون قلعه لاہور برموری که مجبایی باران لاہور
بود حکم ایستادن اسیان داده بود سید مذکور بوجب همان ایمام معهود بوقت شب تاریک
معه اسیان و چند سواران جرار کر آمده بیرون قلعه بمقابل موری قلعه لاہور استاده شدند
از آنجا که مجاحفظین چو کی خالصه سنگه بوجب قاعده مستقری صبح و شام مشرف سلام شاه
هر روزه گردیده و شاه را دیده رفته بیایی چو کی خود می نشستند و در شب تشریف برد ن
شاه از حبس به دو سه یعنی خدمتان خود فهمایش نموده بود که بعد رفتن سر کار اشرف یکی
از شما یان بر پلنک که محل استراحت سر کار است بخواهند و دیگر پیش خد منان بر دروازه
پنهانند هر گاه بوقت صحیح مجاحفظین چو کی بدستور اصلی بجهت سلام سر کار اشرف بیا پند

آنها را مانع گردیده اندرون نگذارند و بیگویند که سر کار اشرف تمام شد در طبیعت
ناخوش بوده و آرام نیز نگردد و حالا باینوقت چشم بیداریش بخواب رفته هرگاه از خواب
استراحت بیدار گردیده آنوقت آمده دولت سلام سر کار اشرف حاصل نمایندسر کار
اشرف بعد فهمایش نوعی سکه هنر کورشده سه چهار بیشخدمت خود در آنجا گذاشته بوقت پشب
از راه نقب بر آمده وازموری قلعه لاهور بهر قسم جان تازه نین خود بیرون کشیده و برایان
پاد رفتار سوار گردیده با تفاوت سیده برا والجهن شاه و سواران چرار رخ نهاد دارالامان
او دیانه و باستعجال تمام هر اسان که مبادا در عقبم کسی از ملازمان خالصه سنگه بر سر سالم
خردرا در او دیانه رسانیده شکر حبات تازه نمود و بیش خدمتمن شاه مددوح که بجا یاش مامور
بودند بوجب فهمایش و تعلیم شاه عمل نمودند بوقت صبح معاوظین چو کی برای سلام شاه
آمدند بیشخدمتمن به آنها مانع شدند و عذر ناخوشی مزاج مقدس شاه بیش نمودند معاوظین
بی نگران و ایس آمده بجا و مکان های مالوفه خود نشستند سعی شاه در جب بیشخدمت شاه
که بجای شاه بر پلشک شاه بخواب رفته بود بعد از ساعتی از خواب برخاسته و منکاری کلان
بر پلشک شاه انداخته و چادر سیده بر آن مهوار نموده خود پیکدام بهانه از عمارت شاه بیرون
آمده در شهر لاهور رفته در جای پنهان گردید و چون بیکدو ساعت گذشت معاوظین چو کی
دیدند که کسی از بیشخدمتمن شاه از بیرون یعنی امدادندواز بالاخانه شاه هیچ صدائی و ندانی
بسکرش نمیرسد متوجه مانده سرا سمه شدند هنرگاه این بالاخانه رفتند آهسته آهسته رفته
از دروازه نگاه کردند دیدند که بر پلشک شاه چادر سفیدافتاده و کسی بصورت آدمی بخواب
رفته است و چون نیک ملاحظه نمودند که چنین نفس از چادر برآمی آید حیران این واقعه
مانده تعجب کشان قدم بیش نهادند چون نزد نیک پلشک رفته نیک ملاحظه نمودند
و چادر را بلا کردند دیدند که متنکاری خالصه سنگه افتاده و بوی شاه هم نیست
یعنی سرا سمه اینطرف و آنطرف ذیر و بالا دیدند اثری از شاه نیافتد و در مطلع بالاخانه
شکاف را ملاحظه کردند چون بزیر آمدند نقب را دیدند دانستند که شاه ازین نقب
بدر رفته هر چند تلاش نمودند یعنی به مقصداً بودند غیر سر گردانی های کشیده رفته این
ها چرا را بسمع خالصه سنگه رسانیدند در بای خشم و غصه خالصه سنگه در نلاطم آمده
معاوظین چو کی راسخت حکم بر قید داده و در شهر لاهور کوچه بسکوچه متنا دی های
برخاستند و بر دروازه های لاهور قدغن گردیده و نوجه های لشکر هر طرف مامور شدند لیکن
«عنة شکار کس نشود دام باز چین» شاه شجاع الملک چون عنة امداد و م شده

دردارالامان او دیانه آشیانه بندیر گردیده و صاحبان غالستان انگلستان بیدار بمنظر
بلند ناموسی مقدم شاه مددوح بسیار عزیز دانسته انواع تعارفات و مهمندان ری شاه نمودند
بلسکه ماه بده موافق مقرر نموده عطای میگردند هنر چنانچه مدت چند سال شاه مددوح می
وابستگان در او دیانه بر تخت آسوده گی استراحت بندیر و از غرم روز گار آزاد بوده
لیکن خمار باده سلطنت از سر شیرین سلطنت در مطبع آرزوهی باش نرم تد یه رات
خیال خود می گند و این حلوای شیرین سلطنت در مطبع آرزوهی باش نرم تد یه رات
می بگفت لیکن «یافعل الله ما یاثا و یحکم ما یریده»

در بیان جلوس بندگان محمود شاه بر تخت سلطنت و سر فراز شدن
اشرف وزراء بخلاع وزارت وايام کامرانی به عيش و عشرت بسر بردن

محمود فلم خوش رقم که سرير آرای سخن طرازيست چون اياز فقرات نويس اين
مدعاي ميشود که بعد زوال سلطنت شاه شجاع الملک در سنه يك هزار دو صد بیست و پنج هجری
بندگان محمود شاه بمقدار توبي الملک من شاه جلوس فرمای تخت سلطنت گردیده
اشرف وزرا وزير فتح خان از محمودي خالع حلقه ايزي محمود شاه در گوش جان انداده
بخلاع وزارت سر فرازی یافت چنانچه .

چو پخت دو لست محمود شاه معظم شد اياز خاص فتح خان وزير اعظم شد
اشرف وزراء از روي اقبال محمودي با انتظام مجموعه امورات سلطنت يخوبی ميپرداخت
وازتاب آفتاب اقبال محمودي وزير مددوح نظامان ملک سنه وبها ويور و ملتان و دير جات
و كشمير و روسای خراسان همه ذره واره طبع و فرمان برادر و مال گذار بودند که سال
بسال و کلای سند وغیره با پيشگاه سلطانی حاضر وادای مالیات مقرر می نمودند و فقرات
دلگشای جود و نوال و عبارت رنگينی شجاعت و دلاوري اشرف وزرا وزير فتح خان
چه شرح داده شود ييش همت نوال شحاتم باين همسخاوت که شهره آفاقت خيمه از کش
انفعال و شرمساري ورستم داستان در هر صه شجاعتش وبها دری چون هزار داستان نعمه
طراز داشتان آفرین خوانی اشرف وزراء بخورد و دو اشت سلطنت همه جرمه نوش باد همچنان
وعشرت وبه تماشاي ناج گلار خان يري و شان او بان کشمير شمع افروز بزم ارام ظم نشاط
و خرمی بوده در عین شاط و سر طاري دستگاه پيشش فتوال چون ابر بهار ريزش می نمود اسiran
ایرانی و شاهزاده کشميری گران قیمت یام رای و خوانین خاص و عام انعام و عطا می نمود
و در شهر کابل بر کستان رودیك برج از عمارت عالي منقش باب طلای و لا جورد استادان
مائی کردار تیار نموده بودند که نقاشان چون انجشت تعبیر بدندهان میگر فتنه وزرق برق
رنگ آهيزهای چشم بیننده خبر می گردید و مشتمل بر هفت طبقه حوابیش مریع مسدیس
درست نموده فوارهای ترتیب داده بودند و تحولی صنعت کرده بودند که آب از دریا
دو حوض های بالای برج میرسید و مقابله هر حوض در میان هر سطح آئینه ها را نصب کرده
بودند آب از فوارهای می چهید در میان آئینه سرمیزد و آئینه گونا گون رنگ های می
نمود و اشرف وزرا و زير فتح خان روزی در آن برج چشم شیدی نموده بود که این
خ گپار عا جز زيز حاضر بود چون تحریف چشم مذکور را اگر مفصل بیان نمایم يك جز و علاحده
خواهد شد يكطرف نعمه شرشره فوارهای حوابیش بلند آواز و د گر طرف صدای فلقل
صراحی های می رنگین که در قبح سر نگون می شدند و فقهه میگردند و در آنوقت این ایيات
بغای طر خا کسار رسیده ایهان ،

قدح کرد روزی زمینا سوال

صفای دلت صبح اندوار راز

که ای از تور و شن دا و جه و حال

خیال قدت سرو گلزار نیاز

نظر بر کمین گاه رنگ ملت
واگر لهو باشد سجودت کراست
ذخون چگر شعله پرداز شد
ندا ری زاویه د هر آگهی
همه گوشی و از چهان بیغیر
نمیزید براه طریقت خطای
که گفت است خون مصالی مباح
بر او ضمایع دنیا نخندم چرا
نمیآموز نیز نیز علم و فنی
صناد د بنیل طبیع بی کینه
گرفتار شد هر قدر بیش دید
غرض در آن مجلس جمیعت اساس نفمه سازهای گون از استارها و کمانچهها و بولسک

و ز جدانی هاشکا بیت میگند

انت زی انت خوبی بیا و دود
بلند و در نوای بودند او لبان گلزارخان کشیر چشت نظیر بصد آب و رنگ چون هزار دستان
در آن بوستان مجلس درخوا ندن و رقصیدن و ادای ناز و نیاز سرگرم بودند و فروش های فلان
یشهیمه گون گون کترده و شمع های کافوری رنگداری و نگاری در آن محل روشند در میان شعبهای
بقدر مقاصله ده انگشت آتش بازی را ترتیب داده بودند هر گاه شمع سوخته بر آش
بازی میرسید تمام مجلس بگلهای آتش بازی روشن میگردید فی ایوا فمه اگر جمیعت
زنده می بود براین چشم حسرت میبرد چرا غبندی که در میان باغ بشای نموده بودند فلك
باين همه چراغان انجام نجوم حسرت بر زمین حیرت می اندانست و درختان آتش بازی
از هر قسم که درست نموده بودند بوقت آتش دادن عجب تماشا در چشم نظره گیان
بنظر می آمده حاصل وزیر فتح خان از مددی طالع او قات حیات خود را بکمال بیش
وعشرت بسر می آورد فقط.

در بیان فواید مسمات بها گل منکوحة اشرف وزراء که از ارباب نشاط
کشیر بود و شادی نمودن وزیر در پشاور از قاضی خیلان پشاور
و گذاشتن اورا و بار دیگر گرفتن زنی از ارباب نشاط کشیر بزور و صاحب
خانه ساختن اورا

احرف الوزراء وزیر فتح خان از کمال تعشق همسایه بها گل از ارباب نشاط کشیر در سک

چگر تشنه حسرت فلائل
اگر این نماز است فقهه چراست
مرا حی زنگیرت جنون ساز شد
که ای چشم از نو ر عبرت تهی
همه چشمی و نیستی دیده ور
بسیار آن و خضر حقیقت نما
که داده است بر قتل عابد صلاح
ازین غم بدل خون نگریم چرا
یکی غافل از رمز ما و منی
زطاق سرا با فت آئینه
دران آئینه صورت خویش دید
غرض در آن مجلس جمیعت اساس نفمه سازهای گون از استارها و کمانچهها و بولسک
ومهر نیز و طبله و نیها خوش صدای .

بشنو از نی چون حسکایت میگند
و چنگک ها ور باب های و عود

چیست میدانی مدادی چنگک و عود
بلند و در نوای بودند او لبان گلزارخان کشیر چشت نظیر بصد آب و رنگ چون هزار دستان
در آن بوستان مجلس درخوا ندن و رقصیدن و ادای ناز و نیاز سرگرم بودند و فروش های فلان
یشهیمه گون گون کترده و شمع های کافوری رنگداری و نگاری در آن محل روشند در میان شعبهای
بقدر مقاصله ده انگشت آتش بازی را ترتیب داده بودند هر گاه شمع سوخته بر آش
بازی میرسید تمام مجلس بگلهای آتش بازی روشن میگردید فی ایوا فمه اگر جمیعت
زنده می بود براین چشم حسرت میبرد چرا غبندی که در میان باغ بشای نموده بودند فلك
باين همه چراغان انجام نجوم حسرت بر زمین حیرت می اندانست و درختان آتش بازی
از هر قسم که درست نموده بودند بوقت آتش دادن عجب تماشا در چشم نظره گیان
بنظر می آمده حاصل وزیر فتح خان از مددی طالع او قات حیات خود را بکمال بیش
وعشرت بسر می آورد فقط .

ازدواج خود آورده بوده و باو بسیار محبت و دلبری داشت و از او دو فرزند متولد گردیده
یکی مسمی سر بلند خان و دیگر شاه سندخان از قضا کردگار در حین تولد شاه سندخان
مسمات مذکور سرجیات در نتاب تراب کشیده اشرف وزراء از سوز و گداز مفارقت او
مجنون وار صحرای نورد لبی جمال حیرانی او بوده بعد مرور چندایام تدارک هم بتری
موفوره داشت درسته یکپهزار دوصدسی ویک هجری در ایام زمانیان با تفاق شاه محمود خان
از کابل برآمده رونق افزایی یافت و گردید در آنجا دختری جمیله که خورشید خاوری
از حسن دلاویزش افتباش نور نماید و قمر باین همه دلبری مستفاد از جمال بلا انگریز او شود
از دودمان قضی خبلان یشاور که از فدیم بار باب دول قرب و منزل دارند بدست آورده
در شب اول گوهر ناسفته اش بسوzen الماس جفا سفته و آب تاب از غنچه بسکارتش از گلبن
وجودش ریخته باز بخانه ایدر فرستاد و بمنزل سر واورا از بهرجهان آزادی بخشید و باز
در آن روز های ارباب شاط از کشمیر دختری آورده نه دختری بل ماه آسمان خوبی
و خورشید اوچ مجوبی و شیرین باین حسن که داشت چون سهای یش آفتاب، تصور و لبی
باین شورش جمال چون لبی یش نهاد همانا کملسته که از بس لطافت آب از چهره گل
رفته واز نهایت نرا کش شاخ گلبن خار خار حسرت شده اشرف وزراء نادیده بمقتضای

نـه تنها عشق از دیدار خیزد بـا کـایـن دـوـات اـز گـفـتـار خـیـزـد

شیفتۀ جمال با کمال او شده و بزر او را در مشکوی اقبال برده صاحب خانه ساخته گلهای یش و شیفت
از بوستان صحبت اومی چید و هر روزه مجلس آرای و شمع نای و نوش و تماشای لویان روشن
بوده میر اسمعیل شاه و کبیل ناظمان چندی آناد و خالوی آم شیر محمد خان و کبیل والیان
خیر یور بجهة مبار کبادی نزد اشرف وزراء رفته و هدیه سنگینی پیشکش نمود نـه
شرف وزراء نهایت خوش شده لون اشای او بیان بیان کلای مذکور معه اکل و شرب عطا
نمود وهم خیلاع فاخره عوض مبار کبادی مرحمت فرموده فقط .

در بیان تماشای نمودن و کلای امیران سنده در پشاور و عاشق شدن

میر اسمعیل شاه بـسـهـمـلـهـ لـطـیـفـیـ کـنـچـنـیـ وـ بـعـدـ اـزـ چـنـدـ اـیـامـ

گـرـیـختـهـ رـفـتـنـ مـسـمـاـتـ مـذـكـورـ اـزـ خـدـمـتـ مـبـرـ اـسـمـعـیـلـ شـاهـ طـرفـ رسولـ

نـگـرـ وـنـامـهـ نـوـشـتـنـ طـرفـ اوـ بـکـمـالـ سـوـزـ وـ گـداـزـ وـ درـ جـواـشـ

ایـنـ خـاـکـسـارـ اـزـ طـرفـ مـسـمـاـتـ مـذـكـورـ کـسـتاـ خـانـهـ بـجهـهـ

گـرمـیـ پـازـارـ مـحـبـتـ عـشـقـ نـوـشـتـهـ وـنـامـهـ اـزـ طـرفـ

مـیرـ اـسـمـعـیـلـ شـاهـ

تازه گـلـ بـهـارـ رـوـحـانـیـ ثـمـرـهـ گـلـزارـ جـاؤـدـانـیـ شـکـرـابـ شـیرـینـ شـماـئـلـ عـذرـاـ حـدـمـ لـبـلـیـ

شـیـمـ عـنـیرـ موـیـ نـسـتـرـنـ بـوـیـ دـاـپـرـ جـانـیـ سـرـمـایـهـ زـنـدـگـانـیـ اـعـنـ اـطـیـفـیـ جـانـ بـیـوـ سـتـهـ درـ مـجـاـسـ

دارـ بـایـ بـالـاـ نـشـبـنـیـ بـودـهـ غـمـزـدـ اـیـ عـشـاقـ باـشـدـ اـزـ رـوزـیـکـهـ خـدـنـگـ عـشـقـ توـ اـزـ کـمـانـ اـبـروـیـ

نازت بر هدف دام رسیده چند ایام ماوشما در عالم انجاد مانند حسن و نظر و نمہ و آنچویای
دیدار و ملاقات یسکدیگر بودیم و چون روح و تن و نسیم و گلشن راه موافق می‌بیمودیم
لپکن از فضای طیع بو قانون خوی سیهرستیز جوی چنین اتفاق افتاده که بنا بر چهاره کشای
امری از امود از سایرده مقاومت و حضورم از من مهجهور بی‌دماغ گردیده دور وجد اشده‌اند
ازین سبب روز و شب گرفتار در دوداغ آتش بی‌رحمانه سوز آلام هجران و فراق میباشد
و فرهاد جانم تیشه‌اندوه بر بیستون دل میزند و مجنون صبر و فرام سر بر گرد صدر ای
ییخودی و اضطرارم و هر نفس قطرات سرشک از سحاب دیده بزمزره بیقراری افشا شده میگویم
«بی وجودت یک نفس ای دوست نتوان زیستن» نیست ممکن جسم را بی جو هر جانزیستن
ای اینس موافق وای جلیس مشق کجایی که تازی باض افلیم دیده بساد فلم و مسافت
نقل زودی گردن محمود دام بای بند زنجهیر مرغوله کاکل ایاز حضورت گشته و جو د
و امق حباتم سپند وار در هجر سوز گد از آرزوی عذرای جمال جهان آرای تست ایيات،

باز آ که بی تو نیست مرتاب زندگی بکشا بروی آرزویم باب زندگی
در کار وان عمر زتا راج هجر تو چیزی بچرا نداند ز اسباب زندگی
بی چند بی و سال تو ای مایه حیات بردیده ام حرام بود خ و اب زندگی

خند ای شاهد حالت که از مفارقت و دری آن دار بای چون مجمع بی کباب و شبهه نی
بی شراب و ماهی بی آب و دیده برا آب و دل هجران و سینه هریان از آنجا هر دل حزین منزل که
بموانت آن بار جانی خودی گرفته تسلی پذیر و آرام گز بجز خیال و صالح آن بدر نیز گردد
امید که از عذایت لطف زود وقت رسی این هشناق مهجهور و عاشق و نجور گردیده بزلال انتقال انتقامی
نوایره آتش اضطرار و بیقراری نمایند که آینده تاب مفارقت آن نوردیده عاشق در جانم نمانده
من از تودور ندانم که خواب راحت چیست، چگونه هست شکبب و چگونه هست فرار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فلسفی بجز سوز و گدا زجه نویم

(جواب نامه جامع علم انسان خان لاسار)

محبوس دایره جسم و جسد میرا سه میل شاه از غیرت صاعقه بیش کاران ما پرحدر بوده
بداند عربیه اخلاص فریضه شما از نظر گذشت سوزش حالت و گذارش خود که از هها جرت
ما معروض نموده بودی ای کم حوصله کشاذب بانا این چه آین خام کاری است که بیناد نهاده
و این چه رسم ناهوار است که در بیش گرفته عاشق شدن و از خوددم زدن شمع راندیده که تمام
سوخته آه نزد هر رانه اشای نیکرده که جان داده آواز نیکشیده سهندی؛

ای مرغ سحر عشق ز بروانه بیا موز کان سوخته را جان شدو آواز نیامد

و بمنزله آتش زبان کشیدن و چون خاک ملول شدن و متل آب بهم بچشیدن و مانند با دغبار
انگیختن از چه رواست اگر عاشق به خود میرود ردم میا رود رهم سوز و نـاـ اـ مـکـش
نشبدی که در گلستان گـفت سـعـدـی آـن بـغـتـه بـاـبـلـ شـیرـ اـزـ
عاـشـةـانـ کـشـتـهـ گـانـ مـعـشـوقـ اـنـدـ برـ بـیـاـ بـدـ زـ کـشـتـ گـانـ آـ واـزـ

سنگی قهر مانخورده و آسیای عشق بسر نگشته‌اند و به تیر مزگان ما سینه
نکریده و بخشیده ر جفای ما بهلو نشکانه و شمه که بتو لطف کردم دلبرانه
آمدۀ و سخنان لاطايل و مقدمات يتحاصل آغاز می‌کنی باش که بر اسب اختیار خود
سوار و بوارق حـن جهان سوز در خرمـن هـتی تو می اندازم و به زوايره بـی مهری خانمان
 وجود تو می سوزم .

۶ شق شوی و مبل باسود گـی کـنی اندیـنه دوردار کـه این کـار نازـک است
بـیـل بشـاخ هـر گـلـی آـهـتـه بـاـبـه در باـغ عـشـق خـارـز گـلـزـار نـازـک است
نـزـدـانـاـ چـه دـانـسـتـه کـه عـشـق نـام گـلـی است در بـهـاز یـادـهـی اـسـت درـدـیـار نـیـست مـگـر
آنـشـی اـسـت جـهـان سـوـز کـه شـرـارـه بلـه درـفـانـوس عـاـم زـدـه وـخـوـنـاـه ۱ـیـت مـرـگـک خـبـز
کـه ذـاـیـهـ حـبـات هـرـ کـسـ رـاـمـرـاـرـت اـنـدـوـدـ نـوـدـهـ اـعـشـقـ نـارـ یـحـرـقـ مـاـسوـیـ الحـبـبـ .

گـرـطـعـمـ دـارـی اـزـبـنـ جـامـ مـرـصـعـ مـیـاعـلـ درـیـاقـوتـ بـنـوـكـ مـزـهـاتـ بـاـيدـ سـفتـ
تاـ اـبـدـ بـوـیـ مـجـبـتـ بـهـشـاـ مشـ نـرـسـ آـنـکـهـ خـاـكـ دـرـمـیـعـانـهـ بـرـخـارـ نـرـفـتـ
نـادـانـاـ مـنـزـلـ عـشـقـ دـوـزـ وـدـیـجـورـ اـفـتـرـاـقـ نـاـقـیـلـ عـبـورـ اـزـ بـحـرـ نـاـیـدـاـ کـسـنـارـ دـشـوارـ
وـرـاءـ بـغـایـتـ لـبـرـیـزـ اـشـرـادـ بـهـتـراـستـ کـهـ قـدـمـ خـوـدـرـاـ اـزـبـنـ بـادـیـهـ هـوـلـانـکـ بـازـ کـشـیـ وـهـیـثـ
خـوـدـرـاـ دـرـچـهـارـ مـوـجـهـ بـلـاـ اـنـگـیـزـ کـهـ عـبـارـاتـ اـزـ چـهـارـ اـبـرـوـیـ مـاـبـیـاـشـدـ نـیـانـدـاـ زـیـ .
آـرـیـ زـچـارـ اـبـرـوـیـ نـغـتـتـ جـانـ کـشـیدـنـ کـشـتـیـ زـچـهـارـ مـوـجـهـ مشـکـلـ بـسـاحـلـ آـیـدـ
وـاـگـرـ بـسـشـدـانـتـ بـنـاـ اـمـکـانـیـ دـیـمـدـهـ وـنـاـچـارـ گـرـفـتـارـ بـنـجـهـ خـونـ رـیـزـ بـلـاـ اـنـگـیـزـ حـنـماـ
آـمـدـیـ بـسـ صـرـ کـنـ دـغـوـغاـ مـازـ وـرـازـ خـوـدـرـاـ بـیـرـونـ مـدـهـ وـقـدـمـ جـرـأـتـ فـراـتـ اـزـ دـایـرـهـ
ادـبـ مـنـهـ وـخـاطـرـ جـمـعـ دـارـ کـهـ بـهـ عـقـبـ هـرـفـتـلـ عـشـاقـ دـرـصـفـ جـلـوـهـ ظـهـورـ مـیـزـ نـمـ تـرـاـ هـمـ اـزـ
هـتـتـولـانـ خـنـجـرـ خـونـ خـواـزـ نـگـاهـ آـبـدـارـشـوـنـاـمـ کـرـدـ وـبـهـ کـلـکـارـ اـزـالـفـمـادـمـ نـزـنـیـ وـ اـبـنـیـ
حـرـفـ بـعـنـابـ زـبـانـ نـرـانـیـ وـالـرـخـمـ اـنـخـوـلـهـیـ دـیـمـدـهـ بـهـبـهـ شـرـطـ باـشـدـ .

عاـشـقـیـ چـیـستـ بـسـکـوـ بـنـدـهـ جـانـانـ بـوـدـنـ دـلـ بـدـسـتـ دـگـرـیـ دـادـنـ وـ حـیرـانـ بـوـدـنـ

زـیـادـ تـهـدـیدـ نـرـفـتـ .

(باقیدارد)